

MOŽDA SE SUOČAVATE SA DISKRIMINACIJOM UKOLIKO, NAPRIMJER, DOĐE DO SLJEDEĆEG:

... Najkvalificiraniji ste kandidat za unapređenje,
ali Vas firma u kojoj radite ne uzima u obzir zbog
Vaših godina ili spola...

... Spriječen je Vaš ulazak u javnu ustanovu zbog
Vaše etničke pripadnosti...

... Verbalno Vas uznemiravaju na poslu zbog Vaše
religijske opredijeljenosti i prijete Vam osvetom,
ukoliko to prijavite...

... Uprava univerziteta odbija Vašu molbu za
smještajem u studentskom domu zbog Vaše stvarne
ili pretpostavljene spolne orijentacije...

... Kao slijepa osoba sa posebnim potrebama,
za koje vlasti ne omogućavaju adekvatno
prilagođavanje, snosite dodatne troškove za
svjedoke prilikom ovjeravanja dokumenata kod
notara...

... Izgubili ste posao zbog trudnoće...

KONTAKTI INSTITUCIJE OMBUDSMANA I DRUGIH SUBJEKATA KOJI VAM MOGU DATI SAVJET ILI PRUŽITI PRAVNU POMOĆ

Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH

Glavni ured Banja Luka : Ravnogorska 18, tel. 051/ 303 992
Područni ured Sarajevo: Grbavička 4, tel. 033/ 666 006
Područni ured Mostar: Kralja Zvonimira 6, tel. 036/ 334 248
Područni ured Brčko distrikt: Trg mladih 8/1, tel. 049/ 217 347
www.ombudsmen.gov.ba

Institucija ombudsmana / ombudsmena
za ljudska prava Bosne i Hercegovine

Институција омбудсмана / омбудсмана
за људска права Босне и Херцеговине

Centar za pružanje besplatne pravne pomoći Banja Luka
Slavka Rodića 4, tel. 051/233-570

Centar za pružanje besplatne pravne pomoći Doboј
Svetog Save 20, tel. 053/200-210

Ured za pravnu pomoć Brčko distrikta BiH
Trg pravde 10, tel. 049/216-085

Centar za pružanje besplatne pravne pomoći Istočno Sarajevo
Vuka Karadžića 28, tel. 057/320-110

Centar za pružanje besplatne pravne pomoći Trebinje
Obala Luke Vukalevića 45, tel. 059/272-550

Zavod za pružanje pravne pomoći Tuzlanskog kantona
Džafer Mahala 51, Tuzla, tel. 035/307-866

Zavod za pravnu pomoć Zeničko-dobojskog kantona
Kočevska čikma 1, Zenica, tel. 032/407-792

Zavod za pružanje pravne pomoći Zapadnohercegovačke županije
Trg Gojka Suška 3d, Široki Brijeg, tel. 039/704-804

Centar za pravnu pomoć ženama Zenica
Mejdandžik 9, tel. 032/402-049
Uredi u Kaknju, Visokom i Žepču

Helsinški komitet za ljudska prava BiH
Ante Fijamenga 14b, Sarajevo, tel. 033/660-811

Inicijativa za razvoj i suradnju u BiH
Banja Luka: Dositeja Obradovića 6, tel. 051/ 224 244
Mostar: Ulica Alekse Šantića 22, tel. 038/ 556 411
Sarajevo: Koševo 28, tel. 033/ 225 538
Trebinje: Ulica Miloša Obilića bb, tel. 059/ 224 413

Udružene žene
Kalemegdanska 18, Banja Luka, tel. 051/463-143

Vaša prava
Sarajevo: Lukavička cesta, tel. 033/789-105
Banja Luka: Meše Selimovića 17, tel. 051/232-929
Goražde: Seada Sofovića Sofe 10, tel. 038/220-544
Mostar: H.Zahirovića Lace bb, tel. 036/558-580
B. Petrovac: Bosanska 110, tel. 037/881-248
Srebrenica: Titova bb, tel. 056/440-998
Trebinje: Carine 3, tel. 056/224-680

OSCE

Organization for Security and
Co-operation in Europe
Mission to Bosnia and Herzegovina

O ZAKONU O ZABRANI DISKRIMINACIJE U BIH

Službeni glasnik BiH, br. 59/09

Ovaj Zakon štiti Vaše pravo na jednakost i
spriječava diskriminaciju u svim oblastima života,
obuhvatajući:

zapošljavanje, socijalnu i zdravstvenu zaštitu,
pravosuđe i upravu, stanovanje, javno informiranje,
obrazovanje, sport, kulturu, nauku, privredu...

O Zakonu o zabrani diskriminacije

Da li ste znali da je u augustu 2009. godine stupio na snagu Zakon o zabrani diskriminacije na teritoriju Bosne i Hercegovine?

Šta je diskriminacija?

Diskriminacija je nepravilan tretman koji, neposredno ili posredno, ograničava priznavanje ili uživanje prava i sloboda na osnovu koje obuhvataju:

rasu, boju kože, jezik, religiju, etničku pripadnost, nacionalno ili socijalno porijeklo, vezu sa nacionalnom manjinom, političkim ili bilo kojim drugim uvjerenjem, imovinu, članstvo u sindikatu ili nekom drugom udruženju, obrazovanje, socijalni status, spol, spolno izražavanje ili orijentaciju i bilo koje druge osnove.

Neposredna diskriminacija javlja se ukoliko se sa Vama postupalo na način koji je neopravdano drugačiji u poređenju sa postupanjem prema drugim osobama u sličnim okolnostima, na temelju jedne od osnova navedenih u gornjem dijelu teksta.

Posredna diskriminacija često je manje očigledna. Do nje dolazi kada se na osnovu zakona, politika rada ili prakse u radu naizgled postupa sa svima jednako, ali u stvarnosti imaju nepravilan učinak na Vas (ili na grupu kojoj pripadate) zbog ličnih karakteristika na osnovu zabranjenih osnova diskriminacije navedenih u gornjem dijelu teksta.

Uznemiravanje, seksualno uznemiravanje, mobing, segregacija ili poticanje na diskriminaciju smatraju se oblicima diskriminacije prema ovom Zakonu.

Koje su oblasti života obuhvaćene Zakonom?

Zakon Vas štiti od diskriminacije u svim oblastima života, obuhvatajući:

zapošljavanje, socijalnu i zdravstvenu zaštitu, pravosuđe i upravu, stanovanje, javno informiranje, obrazovanje, sport, kulturu, nauku i privredu.

Zakon se primjenjuje na sve javne institucije, uključujući one na državnom i entitetskom nivou, nivou Brčko distrikta BiH, kantonalnom i općinskom nivou. Također se primjenjuje na sve pravne osobe, kao što su: privredna društva, organizacije i sindikati, pojedinci, uključujući one koji rade za javne institucije.

Koje Vas institucije štite od diskriminacije?

Sva javna tijela i vlasti imaju dužnost da se bore protiv diskriminacije i suzdrže od diskriminacije, uklanjajući prepreke koje mogu neposredno ili posredno rezultirati diskriminacijom. Ove institucije također imaju dužnost da aktivno kreiraju i stvore uvjete za jednak tretman. One to moraju raditi izmjenama i usvajanjem zakona, politika i praksi rada, u skladu sa *Zakonom o zabrani diskriminacije*.

Kome se možete obratiti ako ste uvjereni da se suočavate sa diskriminacijom?

Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH može zaprimiti podneske u vezi sa diskriminacijom i može Vas informirati o Vašim pravima. Ombudsmani također mogu dati preporuke i mišljenja u Vaše ime, predložiti medijaciju, započeti i učestvovati u postupku u Vaše ime.

Zaštitu od diskriminacije možete tražiti kroz postojeće upravne i sudske postupke pred **upravnim organima i sudovima**.

Putem suda možete podnijeti posebnu tužbu kako bi se odredilo da li je bilo diskriminacije, da se zaustavi diskriminatorno postupanje, ili da se traži naknada materijalne ili nematerijalne štete za diskriminaciju.

Sudovi imaju obavezu da radnje u postupku po tužbama za diskriminaciju preduzimaju hitno.

Vladine i nevladine organizacije, koje pružaju besplatnu pravnu pomoć, također Vam mogu dati savjet o pravima i podržati Vas u podnošenju tužbe protiv učinjene diskriminacije.

Gdje možete podnijeti tužbu protiv učinjene diskriminacije?

Ukoliko odlučite tužiti pojedinca, tužbu morate podnijeti općinskom ili osnovnom sudu, na čijem području strana koju tužite ima prebivalište. Tužbe protiv javnih institucija ili pravnih osoba moraju se podnijeti općinskom ili osnovnom sudu gdje pravna osoba ima sjedište.

Koji je rok za podnošenje tužbe protiv učinjene diskriminacije?

Morate podnijeti tužbu u roku od tri mjeseca od trenutka kada ste otkrili da ste diskriminirani, a ne kasnije od godine dana nakon što je došlo do diskriminacije.

Ko ima teret dokazivanja diskriminacije?

Kao žrtva morate izložiti razumne činjenice, koje upućuju na to da je postupanje sa Vama bilo drugačije nego sa drugima, ili da Vas zakon, politika ili praksa rada stavljaju u nepovoljniji položaj. Međutim, strana koju tužite odgovorna je za dokazivanje da postupanje sa Vama nije bilo diskriminatorno.

Mogu li prijaviti diskriminaciju bez straha od osvete?

Da. *Zakon* Vas štiti od osvete za prijavljivanje diskriminacije, za učešće u podnošenju tužbe ili predstavke u dobroj vjeri. Svako ko Vam prijete ili Vam se osveti pravno je odgovoran, bez obzira na ishod Vaše parnice.